

«Українська мова (за фаховим спрямуванням)» передбачено проведення 3-х поточних контролів (тести, творча робота), кожен з яких оцінюється 5-ма балами (найвищий бал). Максимальна сума балів за три контролі становить 15 балів.

Отже, оцінювання в діапазоні від 20 до 40 балів за семестр дає можливість студенту отримати вже протягом семестру половину балів, тобто 20, що, очевидно, й стає стимулом позитивного ставлення до навчання.

Важливим у системі оцінювання знань є модульний контроль з питомою вагою 20 балів. Оцінка за модуль підсумовує досягнення студентів у роботі над програмою курсу, є свідченням засвоєння ними матеріалу протягом семестру.

Таким чином, якщо робота студента оцінюється позитивно, сума балів за систематичну й активну роботу над курсом «Українська мова (за професійним спрямуванням)» протягом семестру, за поточним контролем, а також за модульне завдання становить діапазон від 20 до 40 балів.

Формою підсумкового контролю вивчення курсу є іспит, який має на меті виявити певний рівень знань теоретичного й практичного матеріалу, засвоєного студентами під час вивчення дисципліни. З урахуванням повноти й правильності відповіді, уміння ілюструвати теоретичний матеріал прикладами, робити самостійні висновки та узагальнення, нормативне оформлення та обсяг відповіді, результати іспиту можуть коливатися від 30 до 60 балів.

Отже, за традиційною 4-бальною системою знання студентів за результатами поточної успішності оцінюються так: оцінка «відмінно» — 40, 35 балів, «добре» — 30, 25 балів, «задовільно» — 20 балів, «незадовільно» — менше 20 балів. Загальна кількість балів за результатами поточної успішності та підсумкового контролю (іспиту) переводиться за чотирибальною так: «відмінно» — 100, 95, 90, 85 балів, «добре» — 80, 75, 70, 65 балів, «задовільно» — менше 50 балів.

Отже, систематичність контролю, точно визначені критерії оцінювання, урахування діапазону оцінок підвищує гнучкість самого контролю знань студентів, з одного боку, з другого — такий контроль стає певним стимулом переоцінки ставлення студентів до курсу «Українська мова (за фаховим спрямуванням)».

А. В. Тімакова, ст. викл. кафедри педагогіки та психології

ФОРМУВАННЯ ЗДІБНОСТЕЙ ДО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ В ПРОЦЕСІ КОНТРОЛЮ

Грунтовна і всебічна підготовка студентів до професійної діяльності — загальна мета навчання у вузі. Проте для успішного

конкурування на ринку праці, а також через те, що саме особистість менеджера, його досвід, ділові та характерологічні особливості відіграють провідну роль в управлінні організацією, завданням вищої школи стає розвиток професійно важливих якостей і спеціальних здібностей менеджерів. В роботах, присвячених дослідженню особистості керівника, зазначається, що неможливо детально говорити про якості особистості керівника *взагалі*, тобто поза конкретним видом і змістом його діяльності. Однак зазначене не виключає можливості і необхідності визначати в самому загальному вигляді як здібності керівника будь-якого управлінського рангу в різних соціальних організаціях, так і умови формування.

Виділяють три основні групи професійно важливих якостей менеджера: мотиваційно-вольові, комунікативні та інтелектуальні¹. Інтелектуальні якості включають аналітичність мислення, здатність до прогнозування ситуацій і результатів діяльності, спостережливість, оперативність і логічність пам'яті, стійкість уваги, інтелектуальну результативність (стійкість до навантажень інтелектуального характеру), креативність, широту інтересів, темпи навчання. Саме вони є загальною основою розвитку менеджера як спеціаліста і як компетентного управлінця, і тому на їх розвиток передусім повинні спрямовуватись зусилля викладачів і студентів.

Розвиток інтелектуальних здібностей може відбуватися на всіх етапах навчального процесу, включаючи, безумовно, і контроль знань. Розвиваючи потенції контролю можуть значно збільшуватися завдяки використанню методу аналізу конкретних ситуацій. Передбачаючи активну участь більшості студентів, цей метод в найбільшій мірі відповідає вимогам проблемно-орієнтованого навчання. Використання методу аналізу конкретних ситуацій дає можливість наблизити навчальний матеріал до життя і забезпечити, таким чином, його максимальну ефективність. Тому більшістю провідних шкіл бізнесу цей метод визнаний як один з найефективніших методів навчання всіх груп менеджерів.

Послідовність розробки і обговорення ситуацій багаторівневі. На першому етапі ситуація вивчається індивідуально, потім обговорюється у спеціально підібраній дискусійній групі з 7—8 чоловік. Завершується робота обговоренням у великій аудиторії за участю всіх студентів. Зрозуміло, що використання методу аналі-

¹ Психология менеджмента / Под ред. Г. С. Никифорова. 2-е изд. — Харьков: Изд-во Гуманитарный Центр, 2002. — 556 с.

зу конкретних ситуацій при проведенні поточного контролю з дотриманням всіх методичних вимог представляється дуже складним. В процесі поточного контролю знань студентів з дисципліни «Психологія діяльності і навчальний менеджмент» ми спробували застосувати, так би мовити, «спрощений варіант» методу: індивідуальний етап — це самостійна відповідь під час контрольної роботи, а групове обговорення відбувалося під час аналізу результатів контрольної роботи. Слід зазначити, що використання методу аналізу конкретних ситуацій навіть у такій формі досить результативне.

Конкретна ситуація створюється за певною темою курсу, що дозволяє досягати безпосередньої мети контролю — об'єктивної перевірки якості засвоєння навчального матеріалу. Одночасно робота над конкретною ситуацією надає можливість студентам набувати необхідних професійних якостей і вмінь: розвивати і вдосконалювати аналітичні навички, вміння вірно оцінювати фактичний матеріал, ставити прямі питання, логічно міркувати, використовувати теоретичні знання для обгрунтованого розв'язання практичних проблем, чітко формулювати практичні рекомендації на основі внутрішньої логіки та психологічних закономірностей процесів і явищ. Застосування методу аналізу конкретних ситуацій під час контролю знань сприяє рішенням задачі мотивації студентів до навчання, даючи загальну установку і стимули для інтенсивної роботи та систематичного виконання навчальних завдань.

О. М. Угляренко, асистент кафедри
фінансів підприємств

ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНSOVA ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Основною проблемою контролю знань є велика кількість студентів в одній групі — близько 30 осіб. Часом виникає проблема великої кількості груп у одного викладача — до 15 груп. Зрозуміло, що протягом семестру досить складно контролювати знання 300—450 студентів. Проте і в одній великій групі важко перевірити знання студентів за кожною темою окремо.

Допомогою викладачу у вирішенні такої проблеми може бути:

- *проведення тестових контролів. Переваги:* не займає багато часу на семінарі. *Недоліки:* необхідно часто складати нові тести для запобігання списування;